

nader in dit *Tijdschrift* worden bekend gemaakt. Beleefd wordt verzocht, niet met postzegels te betalen.

Tevens worden de geneeskundigen opmerkzaam gemaakt, dat brieven, briefkaarten en verdere stukken, dus ook de teruggezonden blokjes met kokertjes, rapporten enz., sinds den 1sten Januari van dit jaar alleen dan vrij van port kunnen worden verzonden, indien op den omslag of op de adreszijde in den linker bovenhoek wordt vermeld: „Dienst; Departement van Arbeid” en in den linker benedenhoek naam en kwaliteit van den afzender voorafgegaan door het getal 36. Zonder dit laatste wordt de zending zeker met strafport belast, waarvan de onkosten door den betrokken geneeskundige zouden moeten worden gedragen.

Amsterdam,
31 December 1923.

D. H. KOETSER,
Directeur der Amsterd. Koepokinrichting.

PORTVRIJDOM.

De kosten van de dienstcorrespondentie van de geneeskundigen met het Centraal Laboratorium voor de Volksgezondheid, met het Rijks Serologisch Instituut, met de ambtenaren belast met het Staatstoezicht op de Volksgezondheid en met de op de jaarlijksche lijst voorkomende koepokinrichtingen kan oock na 1 Januari 1924 *kosteloos* geschieden.

De omslagen moeten vermelden links bovenaan: „Dienst, Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid” en links onderaan de kwaliteit van den afzender met handteekening of stempel onder bijvoeging van: *No. 36*. De correspondentie, waarop dit nummer riet voorkomt, zal door den dienst der posterijen geweigerd worden.

Aan de geneeskundigen wordt dringend verzocht bij hun dienstcorrespondentie met het bovenstaande rekening te houden, daar anders vertraging onvermijdelijk zal geschieden.

's-Gravenhage,
22 December 1923.

J. TH. TERBURGH,
Hoofdinspect. van de Volksgezondheid.

EENIGE BESCHOUWINGEN BETREFFENDE HET DIËT.

Naar aanleiding van zijn artikel op bldz. 2677 van den vorigen jaargang wensch ik HAGA een paar vragen te stellen en wel de volgende: Meent hij, dat mazelen, roodvonk, kinkhoest enz. infectieziekten zijn, „alhoewel” de lagere organismen, die deze ziekten veroorzaken (zouden), nog niet ontdekt zijn? Meent hij, dat de angina, die zoo vaak een acuut gewrichtsrheumatiek voorafgaat, en de endocarditis, die er niet zelden op volgt, óók door werking van acidum uricum ontstaan? Is het HAGA onbekend, dat acuut gewrichtsrheumatiek evenveel voorkomt, wellicht nog meer voorkomt, bij arme lieden, die nooit of bijna nooit vleesch gebruiken, als bij meer welgestelden? Is het billijk van de artsen te verlangen, dat zij de „theorie” van HAIG zullen aanvaarden, terwijl ons niets anders medegedeeld wordt, dan dat HAIG het vraagstuk lang en aan groote hospitalen bestudeerd heeft? Er is toch immers verschil tusschen een stelling en een theorie.

Wie in een leerboek een nauwkeurig antwoord op de vraag: hoe moet ik dezen, mijn patiënt behandelen? zoekt, zal lang moeten zoeken, indien hij het antwoord ook nog gedetailleerd wil hebben. Indien in STRÜMPFEL's leerboek staat, dat bij de chronische polyarthrititis het voedsel goed en krachtig moet zijn, dan vind ik dat duidelijk genoeg. De gedachte komt dan niet bij mij op, dat iemand dan alleen „krachtig” leest en daaronder dierlijk eiwit verstaat. Is zoo'n lijder toevallig een steendrager, die aan zijn werk is, dan kan goed en krachtig voedsel voor hem gevonden worden in veel brood en veel boonen. Wordt hij in bed verpleegd, dan zullen wij hem dierlijk eiwit moeten toedienen en de personenweegschaal wijst ons wat

te weinig en wat te veel is. Wordt *goed en krachtig* voedsel voorgeschreven, dan be- teekent dit, dat de patiënt niet vermageren mag en dat wij er voor moeten waken hem geen vetzucht met bloëdarmoede te bezorgen.

Gaarne wil ik hiearaan toevoegen, dat ik het met HAGA volkomen eens ben, dat het zoo vaak gegeven voorschrift: „geen rood of donker vleesch, wel wit vleesch” nergens op steunt. Indien het al waar was, dat rood vleesch schadelijker voor jicht- lijders zou zijn dan wit vleesch — hetgeen ik ontken —, dan betreft het slechts een kwestie van hoeveelheid, terwijl het voorschrift zeer storend werkt op de economie van het huishouden. Mede-eten hetgeen de pot schaft, heeft ook een gunstigen invloed op de psyche van den patiënt. Hij verteert reeds zooveel celkernen uit zijn eigen organisme, dat een paar celkernen méér van het door hem gebruikte vleesch, al zeer weinig invloed uitoefenen op zijn eventueel herstel.

Nog één vraag: Waar zijn de bewijzen, dat chronische ziek(t)en verbeteren of ge- nezen door geen vleesch te eten?

Amsterdam, 22 December 1923.

CH. BLES.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiëele verslagen, enz..

De bevolking van Nederland in 1922.

Als No. 372 der uitgaven van het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft het licht gezien: *De statistiek van den loop der bevolking van Nederland over het jaar 1922*, die zich wederom geheel aansluit bij die van 1921. Alle gegevens betreffende de landverhuizing zijn ook nu wederom wegens bezuiniging wegge- laten, maar liggen voor belangstellenden ter inzage op het bureau.

Sedert 1840 is de bevolking van ons land voortdurend toegenomen, nu eens sneller, dan weer wat langzamer; het grootst was de vermeerdering tusschen 1869 en 1879, toen zij 0.34 pCt. bedroeg; tusschen 1908 en 1909 was zij 0.18 pCt. en in het jaar 1921 ruim 0.18 pCt.. In 1922 is de vermeerdering der bevolking, vergeleken met het vorige jaar, echter 0.06 pCt. minder geweest. Steeds is het aantal vrouwen in ons land grooter dan dat der mannen, niettegenstaande er steeds meer jongens dan meisjes geboren worden, nl. 105 jongens tegen 100 meisjes. Dat over- schot van vrouwen daalt echter geleidelijk; in 1830 was de verhouding 1045 vrouwen op 1000 mannen, in 1921 was het 1013 vrouwen op 1000 mannen. Die vermindering van het vrouwen-overschot is in hoofdzaak een gevolg van de daling der sterfte, die meer het mannelijke dan het vrouwelijke geslacht is ten goede gekomen. In 1922 was echter de verhouding weer iets grooter (1014 vrouwen op 1000 mannen), waarop echter vooral het feit, dat zich ruim 12000 meer vrouwen dan mannen uit het buitenland in ons land hebben gevestigd (Duitsche dienstmeisjes?) van in- vloed zal zijn geweest. De vermeerdering der bevolking in ons land is zoo goed als geheel het gevolg van geboorte-overschotten boven sterfte, omdat ons land ge- middeld meer door vertrek van personen uit ons land verliest, dan het aan nieuwe bewoners door vestiging wint. Sedert 1 Januari 1840 toch, toen de bevolking 2860559 zielen bedroeg, zijn in ons land tot 1920 4300648 kinderen meer geboren, dan er personen zijn gestorven; indien geen vestiging of vertrek had plaats gehad, zou de volkstelling van 1920 derhalve een bevolking van 7161207 moeten hebben aanwijken, terwijl er slechts geteld zijn 6865314. Hieruit volgt, dat ons land door méér vertrek dan vestiging uit vreemde landen 295893 personen heeft verloren, dat is gemiddeld ongeveer 3650 per jaar.

De toeneming der bevolking is niet in alle groepen van gemeenten gelijk geweest; in de groote gemeenten boven de 20000 inwoners is de toeneming aanzienlijk veel grooter geweest dan in de plattelands-gemeenten. Gezien het feit, dat de geboorte-